

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av Syslomanstugan byggnad B, Linköping

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2021

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2021). *Dendrokronologisk analys av Syslomanstugan byggnad B, Linköping*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2021:60). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

10 Juni 2021

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2021:60
Anton Hansson & Hans Linderson
**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV SYSSLOMANSGÅRDEN
BYGGNAD B, LINKÖPING**

Uppdragsgivare: Arkeologerna, Statens historiska museer, Roxengatan 7, 582 73 Linköping
(kontaktperson: Göran Tagesson, 010-480 81 68, goran.tagesson@arkeologerna.com)

Område: Linköping **Prov nr:** 17815-17825 **Antal borrprov:** 11

Dendrokronologiskt objekt: Södra fasaden mot gatan (17815-17825)

Resultat:

Dendro nr:	Provnr; (primär/återanvänd enligt provprotokoll)	Trädslag	Antal år (1 radie om ej annat anges)	Egenålder (± 10 år)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer (mer vågat dateringsförslag inom parantes)
17815	1; skift 4 (primär)	Tall	87	130	Sp 53, W	1698	V 1698/99	
17816	2; skift 3 (primär)	Tall	92	115	Sp 40, W	1688	V 1688/89	
17817	3; skift 4 (primär)	Tall	95+~5	140	Sp 36?, Nära W	1569	1573-1575	W löst i prov
17818	4; skift 12 Ö (primär)	Tall	69	110	Sp 52, Ej W	1822	1823-1833	
17819	5; skift 9 (primär)	Tall	108	130	Sp 73, Nära W	1790	1790-1792	(V 1790/91)
17820	6; skift 10 V (åter)	Gran	122	135	W	Ej säker		(V 1700/01)
17821	7; skift 10 Ö (primär)	Gran	57	80	(W)	Ej datering		
17822	8; skift 12 V (åter)	Tall	93	115	Sp 53, W	1823	V 1823/24	
17823	9; skift 7 V (primär)	Tall	83	110	Sp 47, W	1792	V 1792/93	
17824	10; skift 8 V (primär)	Tall	42	80 \pm 20	Sp 29, Ej W	Ej säker		(1785-1826)
17825	11; skift 13 V (primär)	Tall	70	100	Sp 44, W	1823	V 1823/24	

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Den undersökta byggnadsdelen består av timmer från flera olika avverkningstillfällen. Tre prov (17818, 17822 samt 17825) är avverkade **vinterhalvåret 1823/24** om ett gemensamt fällningsår förutsätts. Detta är byggnadsdelens yngsta timmer, vilket borde datera uppförandet av byggnaden.

Timret till prov 17819 och 17823 har avverkats **1790-1792** respektive **vinterhalvåret 1792/93** och är antingen återanvända i konstruktionen, alternativt legat lagrade i 30 år innan användning.

Timret till prov 17815 och 17816 har avverkats **vinterhalvåret 1698/99** respektive **1688/89** och är återanvända i konstruktionen. Likaså är timret till prov 17817, avverkat **1573-1575** återanvänd i konstruktionen.

Prov 17820, av gran, dateras med lägre säkerhet till vinterhalvåret 1700/01 och är i så fall återanvänt. Prov 17824 är daterat med mindre säkerhet till 1785-1826 och skulle i så fall kunna vara samtida med antingen prov 17818, 17822 och 17825 (vinterhalvåret 1823/24) eller med 17819 och 17823 (1790-1792).

Virket, i de fall de är samtida, korrelerar inte särskilt väl inbördes vilket tyder på att virket är hämtat från flera områden. Virket kommer från ett område som innefattar Småland och Östergötland. Södermanländskt ursprung kan inte uteslutas för prov 17817 och 17824.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.
Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.
Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet
Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieförestandare
Lunds Universitet
Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund
E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se
Tel: 046-2227891